

Ympäristöministeriö
Lausuntopalvelu-portaalin kautta

Viite: ympäristöministeriön lausuntopyyntö 29.10.2024, dnro VN/18003/2024

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (lupamääräysten tarkistamismenettely)

Lausuntopyyntö

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta. Ympäristönsuojelulakiin (527/2014, YSL) ehdotetaan palautettavaksi uusi 71 § lupamääräysten tarkistamismenettelystä. Eräisiin muihin pykäliin tehtäisiin samalla vähäisiä muutoksia säännösmuutoksen takia sekä muutettaisiin YSL 42 §:ään kunnan terveydensuojeluviranomaiselta pyydettävän lausunnon osalta. Lausunto voitaisiin jatkossa pyytää toiminnan sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaiselta tarvittaessa.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on tutustunut ehdotukseen ja antaa asiassa seuraavan lausunnon. Lausunto on jaoteltu Lausuntopalvelun otsikoiden mukaisesti.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto

Näkemyks ympäristönsuojelulakiin lisättäväksi ehdotettavasta lupamääräysten tarkistamismenettelystä (uusi 71 §)

Ympäristönsuojelulakiin ehdotetaan palautettavaksi 71 § lupamääräysten tarkistamismenettelystä kuitenkin siten, että tarkistamismenettelyn käyttöala olisi rajatumpi kuin aikaisemmassa, lailla 423/2015 kumotussa YSL 71 §:ssä. Yleisellä tasolla ELY-keskus pitää muutosesitystä kannatettavana ja katsoo, että sen myötä voidaan nykyistä paremmin puuttua ympäristölupapäätösten vanhentuneisuuteen ja edistää sitä kautta ympäristönsuojelua.

Säännösehdotuksen soveltamisala rajautuisi vain valtion lupaviranomaisen eli jatkossa uuden Lupa- ja valvontaviraston toimivallassa oleviin ympäristölupa-asioihin, eikä säännöstä voitaisi soveltaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluviin lupa-asioihin. ELY-

9.12.2024

keskuksen näkemyksen mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämien ympäristölupien ajantasaisuudessa on todettavissa mahdollisesti jopa enemmän puutteita kuin valtion lupaviranomaisen myöntämässä luvissa. Tähän nähden soveltamisalan rajausta olisi tarpeen perustella ehdotuksessa.

Ehdotuksen mukaan lupa- ja valvontaviranomainen voisi antaa määräyksen perustellusta syystä. Tällä painotettaisiin lupaviranomaisen korostettua perusteluvelvollisuutta sekä viranomaisten riittävän perusteellista ja monipuolista tarkistamistarvetta koskevaa harkintaa lupasian yhteydessä. Määräys voitaisiin antaa, jos se on välttämätön toiminnassa käyttöön otettavan tekniikan uutuuden tai toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia koskevien tietojen epävarmuuden vuoksi.

Perusteltu syy jää ehdotuksessa käsitteenä jossakin määrin tulkinnanvaraiseksi ja täsmentymättömäksi. Ehdotuksen perusteluissa tulisi ottaa kantaa siihen, tuleeko perustellun syyn liittyä nimenomaan toiminnassa käyttöön otettavan tekniikan uutuuden tai toiminnan vaikutuksia koskevien tietojen epävarmuuteen vai tarkoitetaanko perustellulla syyllä jotakin näistä erillisenä harkittavaa seikkaa. Perusteltua syytä voitaisiin lakiesityksen perusteluissa avata antamalla esimerkkejä siitä, mikä tällainen syy voisi olla.

Lakiesityksen mukaan lupamääräysten tarkistaminen on tarkoitus kohdentaa vain tarpeellisiin toiminnasta aiheutuvia päästöjä sekä toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailua koskeviin lupamääräyksiin, kuten päästöraja-arvoihin. Vaikutusten epävarmuuden vuoksi tarkistettavia voisivat olla erityisesti päästöjä veteen koskevat lupamääräykset. Tarkistamismenettelyn soveltamisessa on perusteltua tehdä tarpeellisuusharkintaa. ELY-keskus haluaa kuitenkin muistuttaa, että tarkistaminen voi olla tarpeellista myös muunlaisissa tilanteissa. Lupamääräysten tarkistamista tulisi voida soveltaa esimerkiksi silloin, jos on etukäteen vaikeaa arvioida, minkälainen vaikutus toiminnalla voi olla naapureihin ja olisiko hajuhaitan leviämisen estämiseksi annettavia lupamääräyksiä aiheellista tiukentaa myöhemmin.

Lupamääräysten tarkistamismenettelyllä kerrotaan olevan rajapinta YSL 54 §:n mukaisen selvitysvelvollisuuden kanssa. Ehdotuksen perustelujen mukaan YSL 54 §:n selvitysvelvoitteessa on kyse yleensä suhteellisen pian luvan myöntämisen jälkeen toimitettavasta, vain jotakin yksittäistä seikkaa koskevasta selvityksestä, kun taas lupamääräysten tarkistaminen uuden 71 §:n nojalla voisi tulla kyseeseen myöhemminkin. Lisäksi säännösten soveltamisalat eroaisivat toisistaan. Lain 54 §:n mukaista menettelyä voidaan soveltaa, jos lupaharkintaa varten ei ole voitu toimittaa yksityiskohtaisia tietoja päästöistä, jätteistä tai toiminnan vaikutuksista, mutta ehdotettavassa 71 §:ssä olisi kyse tätä laajemmasta luvan tarkistamisesta, joka perustuisi mm. toiminnassa käyttöön otettavan tekniikan uutuuteen.

ELY-keskus katsoo, että mainittujen säännösten keskinäinen soveltamisala vaikuttaa kuitenkin osittain päällekkäiseltä, koska myös

9.12.2024

lupamääräysten tarkistamismenettely olisi mahdollinen toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia koskevien tietojen epävarmuuden vuoksi. Yhdenmukaisten ja ennakoitavien soveltamiskäytäntöjen turvaamiseksi valmistelussa tulisi vielä tarkastella säännösten suhdetta erityisesti tällaisessa tilanteessa.

Määräys voitaisiin antaa ympäristöluvassa vain uutta toimintaa tai toiminnan olennaista muutosta koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi. Asiallisesti tällöin suuri pääosa voimassa olevista ympäristöluvista sekä merkittävä määrä vireillä olevista ympäristölupa-asioista jää edelleen tarkistamismenettelyn ulkopuolelle. Erityinen ongelma ovat sellaiset jo myönnettyt, toistaiseksi voimassa olevat ympäristöluvat, joiden ei voida katsoa olevan enää ajan tasalla lupakäytännön tai ympäristönsuojelun vaatimusten näkökulmasta. Mikäli toiminnanharjoittaja ei itse ole halukas hakemaan ympäristöluvan muuttamista, on tällaisten lupien muuttaminen haastavaa valvontaviranomaisen aloitteesta YSL 89 §:n 2 momentin perusteella, koska sitä voidaan soveltaa vain rajoitettuihin tapauksiin ja soveltamiskynnys on melko korkea. Ehdotettu lupamääräysten tarkistamismenettely ei ratkaise tätä kysymystä eikä näin ollen kaikilta osin vastaa tarpeeseen saattaa ympäristölupien ajantasaistamisesta.

Esityksessä on tuotu esiin teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2010/75/EU, jäljempänä teollisuuspäästädirektiivi) muutos (EU) 2024/1785, joka on tullut voimaan 4.8.2024. Direktiiviä muutettiin eräiden ympäristöluvan vaatimusten osalta, ja sen soveltamisalaan lisättiin uudistuksessa eräitä toimialoja. Teollisuuspäästädirektiivin muutos edellyttää kaikkien soveltamisalaan kuuluvien toimintojen lupaehtojen päivittämistä viimeistään 1.9.2036. Esityksen mukaan Lupa- ja valvontaviraston soveltaessa ehdotettua 71 §:ää se voisi huomioida, onko kyseisestä toiminnasta ollut hiljattain tai onko parhaillaan vireillä muu lupa-asia, jonka yhteydessä luvan muutostarpeet on voitu tai voidaan huomioida. Yhtenä tällaisena menettelynä on mainittu YSL 81 §:n mukainen luvan tarkistaminen BAT-päätelmien julkaisemisen vuoksi. Tällöin yleensä luvan tarkistaminen 71 §:n nojalla ei olisi tarpeen. Esityksestä ei kuitenkaan käytännössä käy ilmi, millaisia olisivat ne tilanteet, joissa molempien menettelyjen soveltaminen olisi tarpeen. Tätä tulisi käsitellä tässä tai direktiivimuutoksen täytäntöönpanon yhteydessä valmistelussa tarkemmin huomioon ottaen tuleva direktiiviin perustuva lupien päivittämistarve.

Lisäksi ELY-keskus kiinnittää huomiota siihen, että mikäli lupamääräyksiä tarkistetaan, olisi hyvä samalla päivittää kohteen osalta kaikki muut edellisen ympäristöluvan myöntämisen jälkeen muuttuneet asiat. Mikäli lupapäätöstä ei tarkistamisen yhteydessä uusita kokonaisuudessa, olisi valvonnan kannalta tarpeen saada ainakin konsolidoitu lupapäätös.

Näkemys 88, 91 ja 125 §:ään ehdotettavista muutoksista

Ei lausuttavaa.

9.12.2024

Näkemys ympäristölupahakemuksesta pyydettyjä lausuntoja koskevan 42 §:n muutosehdotuksesta

Ei lausuttavaa.

Näkemys ympäristönsuojeluasetukseen ehdotettavista muutoksista

Esityksessä ympäristönsuojelulakiin lisättäväksi ehdotettavan 71 §:n johdosta myös ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2024, ympäristönsuojeluasetus) 9 §:ää ehdotetaan muutettavaksi. Säännösmuutokset koskisivat lupamääräysten tarkistamista koskevan hakemuksen ja päätöksen sisältöä. Nyt voimassa oleva ympäristönsuojeluasetuksen 9 § koskee määräaikaisen ympäristöluvan tai YSL 115 d §:n mukaisen ilmoituspäätöksen uudistamista. Muutosehdotuksen perusteella säännös ei koskisi jatkossa enää lainkaan ilmoituspäätöksen uudistamista. Tätä koskevan sääntelyn poisjättämistä ei ole perusteltu millään tavalla, mihin tulisi valmistelussa kiinnittää huomiota.

Muut kommentit esitysluonnoksesta

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti valtion aluehallinnon uudistusta koskevan lainsäädännön kanssa 1.1.2026. Ehdotuksen mukaan lain 71 §:ää sovellettaisiin lain voimaan tullessa olemassa oleviin toimintoihin kuitenkin vasta 1.1.2027. Lupamääräysten tarkistamista koskeva määräys voitaisiin asettaa vasta 1.1.2027 tai sen jälkeen annettavassa olennaista muutosta koskevassa ympäristöluvassa. Esityksessä tulisi vielä tarkentaa, miten lakia on tarkoitus soveltaa lain voimaan tullessa vireillä oleviin lupahakemuksiin.

Asian käsittely

Asia on käsitelty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen ympäristönsuojeluyksikössä.

Asian on esitellyt juristi Maria Hakala ja ratkaissut yksikön päällikkö Anne Polso. Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viraston asianhallintajärjestelmässä. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja KEHA/79287/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/79287/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Polso Anne 09.12.2024 13:13

Esittelijä Hakala Maria 09.12.2024 13:14